

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

Кафедра філософії і політології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету транспортних
систем та технологій

(М. І. Шпіка)
2015 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІОЛОГІЯ

галузь знань 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура

напрямок 6.070101 Транспортні технології

факультет транспортних систем та технологій

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма з дисципліни «Соціологія» для студентів за напрямом підготовки 6.070101 Транспортні технології.

Розробник ст. викл. Зінчина О. Б.

Робочу програму схвалено **на засіданні** кафедри філософії і політології.

Протокол від « 29 » 08 2014 року № 1

Завідувач кафедри (В. В. Корженко)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри транспортних систем і логістики.

Протокол від « 29 » 08 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри (В. К. Доля)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. № 46-01.

Методист НМВ (Протокол № 9 » 09 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014

© О. Б. Зінчина, 2014

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 2	Варіативна	Рік (роки) підготовки	
		3-й	3-й
		Семестр(и)	
		6-й	6-й
Загальна кількість годин – 72	Галузь знань 0701 Транспорт і транспортна інфраструктура Напрямок 6.070101 Транспортні технології	Лекції*:	
		15 год.	8 год.
Модулів – 1		Практичні, семінарські*:	
		15 год.	-
Змістових модулів (ЗМ) – 2		Лабораторні*:	
		-	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:	
		42 год.	64 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	9
		Вид контролю:	
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ): контрольна робота (для заочної форми навчання) – 9 годин		залік	залік

Примітка:

* вказуються години відведені по дисципліні в цілому на дану навчальну роботу.

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни для денної форми навчання становить 41%, для заочної форми навчання – 11%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування системи знань про основні поняття соціології, історію її становлення у світі та в Україні, усвідомлення сутності соціального життя та соціальної структури суспільства, опанування методики сучасного соціологічного аналізу суспільних відносин.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Соціологія» є:

- набуття навичок і вмінь практичного застосування теоретичних, прикладних та інструментальних компонентів соціологічного знання;
- розуміння сутності соціальної структури та соціальної стратифікації сучасного суспільства;
- дослідження критеріїв класифікації та ознак соціальних інститутів;
- дослідження різноманіття культури і культурних універсалій;
- аналіз структури та поведінки особистості.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- особливості соціальної структури та соціальної стратифікації сучасного суспільства, характеристики та функції основних соціальних інститутів (сім'я, культура, економіка, політика, релігія), структуру особистості та її типологію.
- критерії класифікації та ознаки соціальних інститутів та спільнот; технологію соціологічного дослідження;
- цілісне уявлення про соціологію як науку та суспільство з погляду цієї науки.

вміти:

- вміти відобразити наукову об'єктивність аналізу різноманітних соціальних змін і подій;
- аналізувати динаміку нових викликів і впливу сучасного суспільства;
- пояснити соціальну нерівність у суспільстві;
- органічно синтезувати теоретичне і емпіричне обґрунтування природи соціального.

мати компетентності:

- застосовувати основні положення і методи соціологічної науки при вирішенні професійних задач;
- застосовувати соціальне мислення до аналізу суспільних явищ та процесів,
- вміти розрізняти соціальне в індивідуальному, загальне в конкретному, розглядати власні дії з позиції суспільного контексту;
- використовувати одержані знання з метою ефективної кооперації з колегами, для роботи в колективі;
- використовувати методи збору, обробки й інтерпретації комплексної соціальної інформації для рішення організаційно-управлінських задач.

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. Соціологія

ЗМ 1 Загальні питання теорії соціології.

1.1. Соціологія як наука.

Об'єкт, предмет і метод наукових досліджень. Типи пізнання соціальної реальності. Історичні умови виникнення соціології. Основні принципи наукового дослідження, реалізовані в соціології. Єдність теоретичного й емпіричного в соціології. Соціологія в системі наук.

1.2. Соціологічний спосіб дослідження.

Способи одержання соціологічного знання. Теорія й емпірія як основні елементи сучасного соціологічного знання. Схема наукового дослідження в соціології. Теорія, ідея, концепція. Гіпотеза КСД. Емпіричні узагальнення, класифікація, типологізація. Спостереження, контент-аналіз, масове опитування. Інтерв'ю і анкетування. Експеримент. Спеціалізовані методики.

1.3. Історія розвитку соціологічної думки.

Зарубіжна соціологія в XIX і першій половині XX ст.: О.Конт, Г.Спенсер, Г.Тард., Г.Лебон, Ф.Тьонніс, К.Маркс, Е.Дюркгейм, М.Вебер, Л.Ф.Уорд, Ч.Кулі, Р.Парк. Зарубіжна соціологія у другій половині XX ст. Макросоціологічні теорії: структурний функціоналізм, неоеволюціонізм, теорії соціальних змін, теорії соціального конфлікту, теорії соціальних систем. Мікросоціологічні теорії: теорія соціального обміну, символічний інтеракціонізм, теоретичний гуманізм, феноменологічна соціологія, етнометодологія. Вітчизняна соціологія.

1.4. Суспільство. Соціальна структура суспільства.

Рівні соціальної реальності. Наукові трактовки суспільства. Типи соціальних систем. Соціальна взаємодія і соціальні відносини. Соціальна структура: статуси і ролі. Соціальні групи і спільноти. Типи соціальних структур.

1.5. Соціальні інститути суспільства.

Інститути: їх роль у суспільстві. Структура, функції і дисфункції соціальних інститутів. Соціальні інститути політики, економіки, релігії, освіти, науки, сім'ї. Зміни соціальних інститутів. Сутність сім'ї як соціального інституту. Сімейна структура: форми сім'ї, форми шлюбу, типи владних структур, спосіб вибору партнера, правило вибору місця проживання, родовід і спадкування майна.

1.6. Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.

Сутність соціальної стратифікації. Історичні типи стратифікації. Виміри стратифікації. Бідність і нерівність. Багаті, вимір нерівності. Вимір бідності. Рівень життя. Убогість. Депривація. Субкультура бідності. Соціальна мобільність, її види. Міграція.

ЗМ 2 Особистість в системі культури.

2.1. Особистість як суб'єкт соціальних зв'язків.

Людина і особистість. Структура особистості. Теорії розвитку особистості. Соціальна динаміка особистості: соціалізація й активність. Суб'єкти та об'єкти соціалізації. Соціальна типологія особистості. Модальний та базисний типи особистості.

2.2. Культура: соціологічний аналіз.

Соціологічне розуміння культури. Структурні компоненти культури. Складові частини і моделі будови культури. Динаміка культури. Основні соціально-історичні типи соціокультурної регуляції. Традиційна регуляція в сучасному суспільстві. Ціннісно-нормативний механізм соціальної регуляції. Порядок. Девіантна поведінка.

2.3. Девіація і соціальний контроль.

Ціннісно-нормативний механізм соціальної регуляції. Порядок. Девіантна поведінка: поняття, види. Теорії причин девіантної поведінки. Сутність і види соціального контролю.

2.4. Соціальний конфлікт: сутність і методи розв'язання.

Сутність і структура конфлікту. Проблема конфлікту в соціологічній традиції. Р.Дарендорф, Т.Парсонс. Проблема конфлікту в соціології М.Вебера. Конфлікт і девіантна поведінка: Е.Дюркгейм. Соціальна напруженість у теорії соціальної дії Т.Парсонса. Р.Дарендорф: конфлікт і модернізація суспільства. Типологія соціальних конфліктів. Управління конфліктами і форми їх розв'язування

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні питання теорії соціології												
Тема 1.	5	1	1	-	-	3	5,5	0,5	-	-	0,5	4,5
Тема 2.	5	1	1	-	-	3	5,5	0,5	-	-	0,5	4,5
Тема 3.	7	2	2	-	-	3	6,5	0,5	-	-	1	5
Тема 4.	5	1	1	-	-	3	6,5	0,5	-	-	1	5
Тема 5.	7	2	2	-	-	3	6	1	-	-	1	4
Тема 6.	7	2	2	-	-	3	6	1	-	-	1	4
Разом за змістовим модулем 1	36	9	9	-	-	18	36	4	-	-	5	27
Змістовий модуль 2. Особа в системі культури												
Тема 1.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	1	7
Тема 2.	10	2	2	-	-	6	9	1	-	-	1	7
Тема 3.	8	1	1	-	-	6	9	1	-	-	1	7
Тема 4.	6	1	1	-	-	6	9	1	-	-	1	7
Разом за змістовим модулем 2	36	6	6	-	-	24	36	4	-	-	4	28
Усього годин	72	15	15	-	-	42	72	8	-	-	9	55

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Соціологія як наука.	1	-
2	Соціологічний спосіб дослідження.	1	-
3	Історія розвитку соціологічної думки..	2	-
4	Суспільство. Соціальна структура суспільства.	1	-
5	Соціальні інститути суспільства.	2	-
6	Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.	2	-

7	Особистість як суб'єкт соціальних зв'язків.	2	-
8	Культура: соціологічний аналіз.	2	-
9	Девіація і соціальний контроль.	1	-
10	Соціальний конфлікт: сутність і методи розв'язання.	1	-
	Всього	15	-

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Соціологія як наука.	3	4,5
2	Соціологічний спосіб дослідження.	3	4,5
3	Історія розвитку соціологічної думки..	3	5
4	Суспільство. Соціальна структура суспільства.	3	5
5	Соціальні інститути суспільства.	3	4
6	Соціальна стратифікація і соціальна мобільність.	3	4
7	Особистість як суб'єкт соціальних зв'язків.	6	7
8	Культура: соціологічний аналіз.	6	7
9	Девіація і соціальний контроль.	6	7
10	Соціальний конфлікт: сутність і методи розв'язання.	6	7
	Індивідуальне завдання (контрольна робота)	-	9
	Всього	42	64

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Для денної форми навчання – не передбачено.

Для заочної форми навчання – контрольна робота (9 годин).

Виконання контрольної роботи дозволяє познайомитися з базовою навчальною та науковою літературою, самостійно опрацювати її та, відповідаючи на питання контрольної роботи, запам'ятати основні положення курсу. Питання кожного з варіантів контрольної роботи охоплюють різні теми курсу. Варіант контрольної роботи обирається студентом відповідно до останньої цифри залікової книжки з тематики контрольних робіт з соціології

10. Методи навчання

При викладанні курсу передбачено використання сучасних та інноваційних методів, а саме традиційні методи (оповідання, бесіда, лекція, показ, демонстрація, твір на філософську тематику), пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний метод, метод проблемного викладання, частково-пошуковий, евристичний метод, дослідження.

11. Методи контролю

Методи контролю знань студентів *денної* форми:

1. Методи поточного контролю по темах: усне індивідуальне опитування, підготовка доповідей з мультимедійними презентаціями, безмашинне тестування та комп'ютерне тестування в дистанційному курсі «Соціологія», письмовий контроль (есе).

2. Підсумкова залікова оцінка отримується за результатами поточного контролю.

Методи контролю знань студентів *заочної* форми:

1. Методи поточного контролю – виконання контрольної роботи.

2. До підсумкового контролю допускають студентів, які виконали контрольну роботу на отримали не менш, ніж 50% балів від поточного контролю.

3. Залік проводиться в тестовій формі.

12. Розподіл балів, які отримують студенти (денна форма навчання)

Поточне тестування та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	
50%						50%				100%

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

**Розподіл балів, які отримують студенти
(заочна форма навчання)**

Самостійна робота										Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2				Інд. завд.	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100%
35%					35%				30%	

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	FX
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Зінчина О.Б. Курс лекцій з соціології (для студентів 2-3-го курсів денної і заочної форм навчання напрямів підготовки 6.030601 Менеджмент, 6.020107 Туризм, 6.140101 Готельно-ресторанна справа, 6.060102 Архітектура, 6.060101 Будівництво, 6.080101 Геодезія, картографія та землеустрій, 6.070101 Транспортні технології (за видами транспорту), 6.050702 Електромеханіка, 6.050701 Електротехніка та електротехнології) / О.Б. Зінчина; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012. – 176 с.

2. Соціологія. Посібник для самостійного вивчення курсу (для студентів 1-3-го курсів заочної форми навчання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр, усіх

спеціальностей академії) / О. Б. Зінчина, Г. Т. Клименко, О. Ю. Кудрявцев, Л. О. Радіонова., К. С. Семенюк; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2012.

3. Белова Л. А., Радионова Л. А. Социология: уч. пособие / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.

4. Белова Л. О., Радіонова Л. О. Соціологія: навч.-метод. посібник / Л. А. Белова, Л. А. Радионова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2007.

14. Рекомендована література

Базова

1. Арон Р. Этапы развития социологической мысли / Р. Арон. – М., 1992.

2. Вебер М. Избранные произведения / М. Вебер. – М., 1998.

3. Вербець В. В. Соціологія. Навчальний посібник / К.: Кондор, 2009.

4. Гіденс Е. Соціологія / Е. Гіденс. – К. : Основи, 1999. – 726 с.

5. Захарченко М. В. Історія соціології (від античності до початку ХХ століття) / М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. – К. : Либідь, 1993. – 334 с.

6. Лукашевич М. П., Туленков М. В. Соціологія. Базовий курс: підручник / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. – К. : Каравела, 2005. – 312 с.

7. Лукашевич М. П. Соціологія економіки: [підручник для студ. вищ. навч. закл.] / М. П. Лукашевич. – К. : Каравела, 2005. – 283 с.

8. Ритцер Дж. Современные социологические теории / Дж. Ритцер. – 5-е изд. СПб.: Питер, 2002. – 688 с.

9. Сірій С. В. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії: навч. посіб. / С. В. Сірій. – К. : Атака, 2004. – 480 с.

10. Соціологія: 100 питань – 100 відповідей: [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / Є.А. Подольська, Т.В. Подольська. – К.: Інкос, 2009.

11. Соціологія: [підручник для студ. вищ. навч. закл.]. – 2-ге вид./ за ред. В.Г. Городяненка. – К.: Академія, 2002. - 560 с.

12. Соціологія: навч. посіб. – 2-е вид. / за ред. С.О. Макеева. – К. : Знання, 2003. – 455 с.

13. Соціологія підручник / за ред. В.М. Пічі. – 3-є вид., стереотип. – Л.: Магнолія, 2006, 2007. – 278 с.

14. Масионис Дж. Социология / Дж. Масионис. – 9-е изд. – СПб.: Питер, 2004. – 752 с.

15. Смелзер Н. Социология / Н. Смелзер. – М.: Феникс, 1998. - 688 с.

16. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования: Описание, объяснение, понимание социальной реальности / В. А. Ядов. – М., 1998.

17. Якуба О. О. Соціологія: Навч. посібник для студентів / О. О. Якуба. – Харків: Константа, 1996.

Допоміжна

1. Вебер М. Протестантская этика и дух капитализма / М. Вебер // Изб. произведения. – М., 1990.

2. Григорьев С. И., Суббето А. И. Основы неклассической социологии / С. И. Григорьев, А. И. Суббето. – М., 2000.
3. Парсонс Т. Система современных обществ / Т. Парсонс. – М., 1997.
5. Сорокин П. Человек. Цивилизация. Общество / П. Сорокин – М. : Политиздат, 1992.
6. Соціологія / П/р В. П. Андрищенко, М. І. Горлача. – К.-Х., 1998.

15. Інформаційні ресурси

1. Цифровий репозиторій ХНУМГ ім. О. М. Бекетова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>
2. Сервер Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
3. Российская государственная библиотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsl.ru/>
4. Национальная электронная библиотека [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rsl.ru/>; <http://www.nel.nns.ru>
5. Библиотека М. Н. Грачева [Електронний ресурс]. – Режим доступу: Grachev62.narod.ru